

postdoctoratului (Hotărîrea Guvernului nr. 173, din 18 februarie 2008), regulamentul cu privire la modul de acordare a Bursei de excelență a Guvernului și Bursei nominale (pe domenii) pentru doctoranzi (Hotărîrea Guvernului nr. 161, din 15 februarie 2008 și modificările prin Hotărîrea Guvernului nr. 539, din 2 septembrie 2009).

De asemenea, sub conducerea sa au fost elaborate noi programe analitice la diverse specialități, precum și programe de susținere a examenelor de doctorat pentru pregătirea cadrelor științifice de înaltă calificare.

Tot în această perioadă a fost inițiată o largă colaborare internațională între doctoranzii și postdoctoranzii Centrului de Instruire Universitară, Postuniversitară și Perfecționare a Academiei de Științe a Moldovei și specialiștii vizați de peste hotare. A fost organizat concursul doctoranzilor pentru obținerea Bursei de excelență (8 ediții), acordată de Federația Mondială a Savanților (Geneva, Elveția).

Dr. Nicolae Stratan a contribuit la dezvoltarea Academiei de Științe, la promovarea imaginii favorabile a acesteia pe plan național și internațional prin participarea la elaborarea cadrului normativ național al sferei științei și inovării și ajustarea lui la aquis-ul comunitar al Uniunii Europene.

Cu prilejul aniversării a 60-ea, Vă exprimăm cele mai sincere felicitări, urări de bine, sentimente de recunoștință și prețuire pentru eforturile depuse în calitate de cercetător, profesor universitar și om de stat. Vă dorim sănătate, bucurii de la cei apropiați, noi realizări în comun cu cercetătorii din Republica Moldova, dar și să vă păstrați profesionalismul, onestitatea și cumsecădenia de care ați dat dovadă întotdeauna!

Acad. Gheorghe Duca

UN DESTIN GUVERNAT DE ÎNȚELEPCIUNE

**Dr. hab. Maria GONCEARIUC
la 70 de ani**

Biolog, domeniul științific: genetica și ameliorarea plantelor aromatice și medicinale.

Doctor habilitat în agricultură (1994).

S-a născut la 10 noiembrie 1942 în satul Recești, Șoldănești. A absolvit școala de șapte ani în satul natal (1955), școala medie din Râspopeni, Rezina (1958), Colegiul de medicină din Bălți (1960). În 1968 absolvește cu diplomă de mențiune Institutul Agricol din Chișinău, Facultatea Agronomie.

Pasiunea pentru lumea vegetală și pentru cercetare o face să-și continue studiile în doctorantură în cadrul Institutului de Fiziologie și Biochimie a Plantelor al Academiei de Științe a Moldovei (1969-1972). După încheierea studiilor susține cu succes teza de doctor în biologie cu tema „Particularitățile meiozei la mutanți induși de grâu de toamnă”(1975). În activitatea de cercetare a parcurs toate treptele, începând de la laborant, laborant superior, cercetător științific inferior (Institutul de Fiziologie și Biochimie a Plantelor, 1970-1978; 1978-1979), cercetător științific superior (Grădina Botanică (Institut); 1979-1996), cercetător științific superior, șef de laborator (AȘP „Viorica”, Stațiunea experimentală).

În 1994 susține teza de doctor habilitat în agricultură la specialitatea ameliorarea și producerea semințelor, cu tema: „Ameliorarea la *Salvia sclarea* L. în Republica Moldova”. Din 1996 activează în funcție de cercetător științific principal, iar din

2000 – șef al grupului, ulterior șef al centrului „Genetica și Ameliorarea Plantelor Aromatice și Medicinale” din cadrul Institutului de Genetică și Fiziologie a Plantelor al AȘM.

Dr. hab. Maria Goncariuc se afirmă ca un specialist notoriu în domeniul geneticii și ameliorării plantelor aromatice și medicinale, având o contribuție esențială la dezvoltarea branșei. Vasta sa activitate de cercetare a fost și rămâne axată pe probleme actuale pentru știință și stringente pentru țară.

Dr. hab. Maria Goncariuc a studiat androsterilitatea la plantele medicinale și aromatice. A stabilit că tipul de androsterilitate și frecvența apariției acesteia depinde de genotipul formei inițiale. Pentru prima dată a descoperit la *Salvia sclarea* L. un nou tip de androsterilitate – pistilloidia. A creat linii androsterile și consangvinizate, a stabilit consecințele consangvinizării la *Salvia sclarea* L. Potrivit concluziilor pe care le face, liniile consangvinizate pot fi grupate în: linii neafectate de degenerare prin consangvinizare, linii afectate de degenerare prin consangvinizare, linii la care în urma consangvinizării apar caractere noi, necaracteristice pentru genotipurile și soiurile de la care proveneau acestea. Astfel, consangvinizarea reprezintă un factor ce afectează morfogeneza genotipului, o sursă de caractere noi, unele din acestea fiind foarte valoroase.

Dr. hab. Maria Goncariuc, împreună cu colegii, a obținut rezultate științifice importante în vederea creării soiurilor noi de plante aromatice și medicinale de proveniență hibridă. Pentru crearea materialului inițial de ameliorare, crearea biodiversității genotipurilor a utilizat diferite tipuri de hibridări și a obținut hibridi simpli, tripli, dubli, backcross, în trepte, complecși, din care au fost selectați cei heterotici, efectul heterozis la unele caractere importante, cum ar fi conținutul uleiului esențial, a ajuns la 50-120%. Împreună cu echipa sa, este autor a 30 soiuri omologate de plante aromatice și medicinale, inclusiv: *Salvia sclarea* L.; *Lavandula angustifolia* Mill.; *Calendula officinalis* L.; *Salvia officinalis* L.; *Silybum marianum* L.; *Anethum graveolens* L. etc. De menționat, că soiurile create sunt distinctive prin conținut înalt de principii active, diferiți termeni de maturizare, rezistență la secetă, ger și iernare.

Relevanța cercetărilor sale este confirmată prin 226 de lucrări științifice, inclusiv 2 monografii: *Salvia* L. (2002); *Plante medicinale și aromatice cultivate* (2008). Este coautor la manualul *Ameliorarea specială a plantelor agricole*, capitolul *Culturi Eterooleaginoase și Medicinale* (2004).

Domnia Sa participă activ cu rapoarte la simpozioane, congrese, conferințe naționale și interna-

ționale. Sub conducerea ei au fost realizate 5 teze de doctorat, 2 susținute cu succes, de asemenea și 15 teze de licență. A predat cursurile „Ameliorarea plantelor aromatice și medicinale” la Universitatea Agrară de Stat din Moldova (1990 – 2002).

Pe moment, reușește să îmbine activitatea de șef al Centrului de genetică și ameliorarea plantelor aromatice și medicinale cu cea de membru al Secției Științe ale Naturii și Vieții a AȘM, membru al consiliului științific, președinte al Seminarului științific de profil din cadrul Institutului de Genetică și Fiziologie a Plantelor al AȘM la specialitatea 06.01.05 – Ameliorarea și producerea semințelor. În repetate rânduri a fost referent, membru sau președinte al Consiliilor științifice specializate pentru susținerea tezelor de doctorat.

În toți acești ani a promovat insistent implementarea plantelor aromatice și medicinale în firme și gospodării specializate în cultivarea-procesarea și comercializarea acestora. Numai în 2011 a implementat în bază de contract soiuri de plante medicinale și aromatice pe o suprafață de 145 ha. În 2012 finalizează fondarea unei plantații industriale de levănțică pe 100 ha, utilizând în acest scop soiurile-clone a căror autoare este (Proiect de transfer tehnologic).

Activitatea științifică a dnei Maria Goncariuc s-a bucurat de apreciere peste hotarele țării. În 1996 câștigă pentru Institutul de Genetică 3 contracte de cercetare și implementare cu întreprinderea mixta moldo-luxemburgheză „Volatil West Company”, acestea fiind primele contracte de cercetare și implementare a rezultatelor științifice. Ulterior a fost semnat în 1999 cu firma franceză BETEN Inginerie un contract de implementare a soiurilor de *Salvia sclarea* pe care le crease.

Dr. hab. Maria Goncariuc a câștigat un șir de proiecte, inclusiv participă și în proiecte de cercetare internaționale. Astfel, în perioada 2007-2010 a fost conducătorul grupului din Republica Moldova pentru plante medicinale și aromatice și împreună cu acest grup a participat în 2 proiecte cu cercetători din 12 țări din sud-estul Europei: „Program SEEDNet (South East European Development Network Genetic Resources)” și „Genetic Structure of Dalmatian Sage (*Salvia officinalis* L.) Populations: A Model for a Collaborative Research on MAP Genetic Resources”. Ambele proiecte au fost finanțate de SIDA (Swedish International Development Cooperation Agency).

În 2012 a elaborat și înregistrat 2 proiecte internaționale „Creation of *Origanum vulgare* new genotypes and control of biodiversity by RAPD method”

(propunere de proiect ASM/STCU inițiative comune) și „Cercetări privind creșterea potențialului productiv și calitativ al speciei *Origanum vulgare* L. pentru extinderea culturii în România și Republica Moldova” (propunere de proiect bilateral).

Rezultatele științifice au fost apreciate atât în țară, cât și peste hotare. În anul 2002 i se acordă de către Institutul Internațional al Biografilor din SUA (American Biographical Institute) distincția: „The Research Board of Advisors”. Pentru rezultate remarcabile i s-au acordat: Diploma de onoare a AȘM (2001), Diploma de recunoștință a AȘM (2002); Diploma CSSDT a AȘM de merit (2003), Diploma Academiei de Științe a Moldovei (2012); Diploma de merit a Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare (2012), multiple diplome și medalii la diferite expoziții naționale și internaționale.

De rând cu talentul de cercetător, natura a înzestrat-o din plin pe doctorul habilitat Maria Gonceariuc cu un spectru larg de calități umane. Bunătatea, inteligența, modestia, abilitatea de a evalua valorile adevărate sunt doar câteva din aceste virtuți, prin care se impune printre colegi în mediul academic.

Cu ocazia acestei onorabile aniversări, exprimăm cele mai sincere sentimente de recunoștință, înaltele noastre considerațiuni pentru aportul în dezvoltarea ramurii plantelor aromatice și medicinale și-i dorim doctorului habilitat Maria Gonceariuc multă sănătate, prosperitate, perseverență și noi realizări.

Acad. Teodor Furdui
Dr. hab. Vasile Botnari
Dr. Gheorghe Tudorache
Dr. Eugenia Cotenco

EXUBERANȚA ȘTIINȚEI DESPRE LIMBAJ

**Profesorul Gheorghe POPA
la 60 de ani**

Născut la 30 noiembrie 1952, în s. Butești, Glodeni.

Lingvist, domeniul științific: lingvistică generală, lingvistică comparată, lexicologie, lexicografie, semantică, gramatică, ortografie, sociolingvistică.

Dr. hab. în filologie (2007), prof. univ. (2001).

Numele prof. Gheorghe Popa de câteva decenii este o permanență în domeniul cercetărilor lingvistice, dumnealui impunându-se în cele mai diverse compartimente ale științei despre limbaj și devenind cunoscut, prin studiile sale (unele dintre ele ajungând lucrări de referință), în întreg spațiul românesc.

Își începe activitatea foarte devreme, când, după absolvirea Facultății de Filologie a Universității bălțene, la numai 22 de ani neîmpliniți, i se propune postul de asistent universitar, pe care îl deține până în 1981. Ulterior este, pe rând, lector superior universitar (1981-1983), conferențiar universitar (1983-2001) și profesor universitar (2001). Totodată, îndeplinește funcții administrative: decan al Facultății de Filologie (1981-1984), șef al Catedrei de limba și literatura română (februarie-mai 2000), șef al Catedrei de limba română (mai 2000-2010). În februarie 2010, senatul universitar, cu o majoritate de voturi, îl alege în funcția de rector al Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți.

Concomitent cu activitatea de predare și cea administrativă, Gh. Popa desfășoară o intensă muncă de cercetare, numărul lucrărilor științifice elaborate întrecând cifra de 150, inclusiv două monografii